

ANTI KVARISKT SAKKUNNIG enligt PBL

Objekt: Kv Rådstugan 1, Börsen
Stockholm

Beställare: Stockholms stad, Fastighets- och saluhallskontoret
Genom Lars Westberg

ANTI KVARISKT UTLÅTANDE med konsekvensanalys

Invändig ändring av ventilationsanläggning

Utlåtande

De åtgärder på ventilationsanläggningen som föreslås är att betrakta som underhållsåtgärder med framför allt byte av befintliga ventilationskanaler och aggregat. Projekteringen har granskats och kompletterats med antikvariska anvisningar beträffande varsamhet och estetisk påverkan av de kulturhistoriskt värdefulla interiörerna.

Projekteringshandlingen kan därför anses uppfylla de krav som ställs i plan och bygglagens §§ beträffande varsamhet, förbud mot förvanskning och underhåll (kap 3, §§10, 12 och 13).

Antikvarisk kontroll produktionsskede

Genomgång på plats på startmöte med projektledning antikvarie och entreprenör inför ändringsarbetet ska genomföras. Antikvarie ska kallas till byggmöte och även få byggmötesprotokoll samt förekommande ändrings-PM.

Kontroll och dokumentation under produktionsskedet genomförs i omfattning efter överenskommelse med projektledning där kontroll efter rivning och inför håltagningsarbeten ska ingå. Antikvarisk slutredovisning sker efter genomförd slutbesiktning.

Sammanfattning av planerade ändringar och omfattning

Befintlig ventilationsanläggning som förser stora salen och biblioteket med luft moderniserar och kompletteras genom byte av kanaler och fläktaggregat. Stora salens ventilationssystem samordnas så att all till- och frånluft sker mekaniskt och självdragsgallret i stora salens tak brandisolerar och ansluts till anläggningen som helhet.

- Befintliga tilluftskanaler på stora salens balkong förser med nya anslutningar och filter.
- Senare tillkomna väggar (1980-tal?) vid befintlig ventilationsinstallation bakom balkongen rivs och ersätts med nya.
- Självdragsgaller ovanför ljuskronan i stora börssalens mitt behålls medan självdragsfunktionen med befintliga luckor för reglering av luftflöde försvinner.
- Befintliga utvändiga galler i fasad och på tak behålls.
- Brandskytning kompletteras på vind

Konsekvensanalys

- Borttagande av befintliga ventilationskanaler och aggregat på vind med ersättning av nya i samma läge: Åtgärden innebär rivning av befintliga kanaler med utnyttjande av befintliga håltagningar och placeringar vid nymontage. Befintlig stege till torn och luftavvisande skärm ovan galler från stora börssalen behålls. *Åtgärderna accepteras ur antikvarisk synvinkel*
- Ändring av ventilationskanaler på balkong: Befintliga inklädnader på balkongen byggs om för nya ventilationsdon. *Åtgärden accepteras under förutsättning att de nya konstruktionerna inte blir synliga från stora börssalens golvnivå.*
- Byggtransporter i trapphus mot Trångsund: Åtgärden innebär ökat slitage på ytor och byggnadsdelar (portar) av stort kulturhistoriskt värde. *Åtgärderna accepteras ur kulturhistorisk synvinkel om nödvändiga skyddsåtgärder vidtas för att undvika skador och slitage.*
- Ventilation, självdrag, från vind: Befintligt galler med stängningsmekanism för frånluft är placerat i dörrbladet i tornet, synligt från Stortorget. När nu ventilationen görs om blir ventilationsdonet överflödigt och bör därför rivas. *Rivning accepteras under förutsättning att dörrbladet lagas och behandlas på traditionellt sätt. Antikvarisk kontroll vid utförandet ska ske.*

Solna 2006-09-27

Claes Reichmann

Antikvariskt sakkunnig

Medlem i SPBA, Sveriges praktiserande byggnadsantikvarier och A/MSA